

27. MIMOŘÁDNÉ SKUTEČNOSTI (ZJEVENÍ, ZÁZRKY, ODHALENÍ, VIDĚNÍ...): JAK JE HODNOTIT?

Co se chápe pod mimořádnými skutečnostmi?

V tomto pojednání, když mluvíme o mimořádných skutečnostech, máme záměr zahrnout do jediného vyjádření:

- to všechno, co patří na náboženském poli do mimořádného řádu, to je nakolik je to nepochopitelné, nevysvětlitelné lidsky, pouhým lidským rozumem, vědecky nedokazatelné;
- a tudíž jedná se o zjevení, zázraky, odhalení, vidění...;
- jen pokud se staly na konci Nového zákona, to je po konci veřejného zjevení.

Co je to veřejné zjevení?

Veřejné zjevení je to, které:

- bylo postupně vykonáno Bohem od Abraháma přes proroky až k Ježíši Kristu;
- bylo dosvědčeno Biblií: Starým a Novým zákonem;
- je určeno všem lidem a každému člověku, každé doby a místa;
- radikálně se odlišuje podstatou a ne pouze stupněm od takzvaných soukromých zjevení (o kterých se bude mluvit následovně);
- je završeno Kristem v Novém zákoně, kterým se církev cítí zavázána.

Proč je veřejné zjevení završeno Kristem?

Protože Kristus je prostředníkem a plností zjevení. → „On, protože je jednorozeným Božím Synem, který se stal člověkem, je dokonalým a definitivním Slovem Otce. Vysláním Syna a darem Ducha Svatého je zjevení

plně dovršeno, i když bude úkolem víry církve během staletí postupně proniknout jeho celý dosah“ (KOMPENDIUM KKC , 9). → „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků, v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu...“ (Žid 1, 1-2). Kristus, Syn Boží, který se stal člověkem, je proto jediným, dokonalým a definitivním Slovem Otce, který v Něm říká a dává všechno, nebude tam jiné Slovo než ono slovo.

→ „Když nám dal svého Syna, který je jeho Slovo, a On nemá jiné, řekl nám všechno jednou provždy v tomto jediném Slově a nemá už, co by říkal“ (SVATÝ JAN OD KŘÍŽE).

→ „Křesťanské dílo spásy tedy jako nová a konečná úmluva nikdy nepřestane a před slavným příchodem našeho Pána Ježíše Krista nemůžeme už očekávat nové veřejné zjevení“ (II. Vatikánský koncil, Dogmatická konstituce *Dei Verbum*, 4).

Jaké důsledky vytváří takový závěr o veřejném zjevení?

Zde jsou některé:

- Bohu křesťanů se dá věřit, je důvěryhodný na základě Písma, a ne z moci následně sdělených poselství jednotlivým věřícím.
- Nemá se očekávat od Boha žádné jiné projevení se nebo zjevení nové, leda jen slavný návrat Krista, který otevře „nová nebesa a novou zemi“ (2 Pt 3, 13), a dovolí Bohu Otci, aby byl „všechno ve všem“ (1 Kor 15, 28).
- Církev je vázána jedinečnou událostí posvátných dějin a slovem Bible, a jejím posláním je, aby garantovala, vykládala, prohlubovala a dosvědčovala veřejné zjevení. A to

se děje díky zvláštní pomoci Ducha Svatého, který ji vede a přivádí ke stále hlubšímu poznání pokladu, kterým je Kristus Pán.

- Veřejné zjevení vyžaduje naši víru: „v ní vskutku prostřednictvím lidských slov a za zprostředkování žijícího společenství církve Bůh sám k nám mluví a k jakémukoliv člověku každé rasy, jazyka, národa, času a místa. Víra v Boha a v jeho Slovo se odlišuje od každé jiné lidské víry, důvěry, názoru. Jistota, že Bůh mluví, mi dává jistotu, že potkávám samotnou pravdu, a tak mám ten typ jistoty, která se nemůže ověřit žádnou jinou lidskou formou poznání. Je to jistota, na které buduji svůj život a které se svěřuji v umírání“ (KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Fatimské poselství*, str. 34).
- Nicméně, i když zjevení je vykonáno, není úplně vysvětleno (prozkoumáno); je na křesťanské víře, aby je lépe poznala, prohloubila je více, vtělovala je stále, dosvědčila je všem s věrností a odvahou. Tak se bude moci zachytit postupně celý jeho dosah během staletí.

Co jsou to soukromá zjevení?

Soukromá zjevení:

- jsou to všechna ona odhalení (zjevení, vidění, zázraky...), která se dějí po završení Nového zákona. Jsou to zjevení Ježíše, Marie nebo svatých, jako i poselství jimi sdělená nebo zázraky jimi vykonané, nebo které se v jejich jménu staly v následujících staletích. Všechna tato mimořádná fakta (pravá nebo domnělá) patří ke druhu soukromých zjevení (dále budeme používat stále tohoto výrazu, abychom mohli poukázat a zahrnout všechny mimořádné jevy, které se staly po završení veřejného zjevení);
- za věrohodné byla uznána v malém počtu církevní autoritou (např. podle některých výpočtů by

mělo být více než 1800 mariánských zjevení: z toho pouze tucet má oficiální uznání);

- nepatří k pokladu víry, ze kterého církev čerpá vlastní jistotu o všech zjevených pravdách. Žádné z takových soukromých zjevení (ať jsou schválena nebo ne) není součástí toho, co křesťan je povinen věřit, aby mohl říci, že je křesťanem.

Jakým způsobem soukromá zjevení zavazují víru věřícího?

Soukromá zjevení nezavazují povinně víru věřících, i když jsou oficiálně uznána církví. Každý věřící si uchovává svou svobodu oceňování: žádný křesťan není nucen věřit nějakému ze soukromých zjevení, ani když jsou schválena církví. Ale v zásadě věřící nesmí vylučovat, že Bůh může zasáhnout mimořádným způsobem v jakémkoliv momentě, místě, události, osobě. Těžké je rozlišit, zda v tomto jednotlivém faktu se uskutečnil takový autentický mimořádný Boží zásah.

Jak věřící prohlubuje vlastní víru?

II. Vatikánský koncil ukazuje tři základní cesty, na kterých se uskutečňuje vedení Ducha Svatého v církvi, a tudíž růst vlastní víry v Boží Slovo. Takový růst se naplňuje:

- prostřednictvím meditace a úsilí věřících;
- prostřednictvím hlubšího pochopení duchovních skutečností z vlastní zkušenosti;
- prostřednictvím kázání těch, „kteří s biskupskou posloupností přijali bezpečné charisma pravdy“ (II. Vatikánský koncil, *Dei Verbum*, 8): papež a biskupové, ve spojení s ním.

Proč je církev opatrná při uznávání soukromých zjevení jako autentických?

Církev skutečně prokazuje svrchovanou opatrnost, pokud jde o tyto jevy. Tato opatrnost je plně ospravedlněna,

protože takové jevy by mohly dávat na srozuměnou, že nám Bůh zapomněl něco říci v Písmu Svatém a že jeho zjevení v Kristu není jediné, úplné, definitivní, uzavřené.

Jakou pozitivní hodnotu mají soukromá zjevení?

Soukromá zjevení:

- mohou pomáhat chápat a žít plněji zvláště v určitém historickém období veřejné zjevení;
- jsou skutečně užitečná, pokud udržují svou úzkou orientaci na Krista a nestávají se autonomními;
- mohou znovu posílit subjektivní víru věřících a také nevěřících. Jsou tudíž pomocí pro jejich víru, pokud odkazují na jediné veřejné zjevení. Musí sloužit víře. Nesmí a nemohou připojit nic k jediné definitivnímu veřejnému zjevení, ale mohou se stát pokorným voláním, někdy užitečným prohloubením;
- vzbuzují nové formy lidové zbožnosti, zatímco prohlubují a rozšiřují ty starobylé;
- mohou být platnou pomocí pro pochopení a lepší žití evangelia v současné hodině: pomocí, která je nabídnuta, ale kterou není povinností užívat;
- jsou pomocí k pochopení znamení času, a tím se pro ně nachází spravedlivá křesťanská odpověď.

Kdy jsou soukromá zjevení nepřijatelná?

Když zamýšlí nebo si dělají nárok na:

- zlepšení, doplnění, překonání nebo opravení veřejného definitivního zjevení Krista, na přidání něčeho k takovému zjevení;
- zakládání a tvoření víry. Pravá víra věřícího není založena na soukromém zjevení, ale na Božím Slově, na Písmu Svatém, které učí

pravdě a má za autora Boha samotného;

- sledování cílů zisku, když využívá důvěřivosti lidu. Je třeba vyhnout se například takzvanému turismu zjevení. Je potřeba být bdělým, protože život víry může být ohrožen dnes jako včera nebo snad více než včera ideologickým materialismem nebo ekonomickým materialismem jako také rozšiřujícím se relativismem.

Jaké je hlavní kritérium pro autentičnost soukromého zjevení?

Kritérium pro pravdu a hodnotu nějakého soukromého zjevení je jeho úzké zaměření na Krista samotného. Když nás vzdaluje od Něho, když se stává autonomní nebo přímo se vydává za jiný lepší nárys spásy, který je důležitější než evangelium, tedy určitě nepochází od Ducha Svatého, který nás vede do nitra evangelia a ne mimo ně.

Komu přísluší rozlišovat autenticitu soukromého zjevení?

Přísluší živému učitelskému úřadu církve, to znamená nástupci Petrovu, biskupu Říma, a biskupům ve spojení s ním, aby rozlišovali autentičnost mimořádného faktu. Učitelský úřad má za úkol sloužit Božím Slovu, a když to koná, těší se bezpečnému charismatu pravdy. Když je veden učitelským úřadem církve, cit věřících umí rozlišit a přijmout to, co v těchto soukromých zjeveních je autentickým voláním Krista a jeho svatých k církvi. Kompetentním pro schválení nějakého místa jako svatyně a pro schválení příslušných statut je ordinář místa (viz KODEX KANONICKÉHO PRÁVA, č. 1230 a následující). Jako také přísluší biskupovi, aby pak bděl, aby eventuelní kult a formy zbožnosti, které se rozvíjejí u svatyně, odpovídaly autentické církevní liturgii.

Jakých kritérií se přidržuje církev při hodnocení autenticity nějakého soukromého zjevení?

- Pro hodnocení soukromého zjevení jsou důležitá tři kritéria:
- především soukromé zjevení musí obsahovat poselství, které z hlediska obsahu nauky je absolutně v souladu s Písmem Svatým a s vírou církve. A není tomu tak vždycky;
- pak ten, kdo má zjevení, musí ukazovat jasné známky psychologické zralosti, solidní duchovnosti, poslušnosti a věrnosti církvi. Jeho upřímnost není nutně zárukou pravdy (někdy si plete sdílení, které dostává, s vlastním myšlením. Osobní inspirace může zkřížit inspiraci nadpřirozenou, včetně někdy té dábelké. Tudíž je nutno mít velkou opatrnost);
- nakonec, strom se pozná po svém ovoci, které se projevuje především ve skutečnosti poutí. Takovým ovocem je: duch a iniciativa modlitby, obrácení, růst víry, povolání, skutky lásky ...
- Církev je velmi opatrná a obezřetná při schvalování soukromých zjevení, zvláště když jde o to, že má být udělen veřejný kult, a ještě více, když se má eventuálně vyslovit o nadpřirozenosti. „Jedna z motivací je spojena se vzrůstem těchto jevů, za který mohou dnes různé příčiny: zhroucení racionalismu, křečovitě hledání tajemství, povrchní a málo formována víra, vzrůstající obava nebo úzkost tváří v tvář neznámým věcem v budoucnosti (...) Je potřeba se vyhnout nebezpečí jakési „církve zjevení“ nedůvěřující hierarchii církve jako variantě známého protikladu „církve charismatické – církve institucionální“ „ (Kard. TARCISIO BERTONE, *Promluva* 21. září 2007).
- Církev skrze Kongregaci pro nauku víry schvaluje nějaké zjevení nebo soukromé odhalení specifickou formulí: *constat de supernaturalitate*. V opačném případě je užívána formule: *non constat de supernaturalitate*.
- Církevní schválení nějakého nadpřirozeného zjevení obsahuje následující prvky:
  - dotyčné poselství neobsahuje nic, co je v rozporu s vírou a dobrými mravy;
  - je dovoleno zveřejnit ho;
  - věřící jsou zmocněni, aby k němu přilnuli rozumným způsobem.
- I když nikdo není zavázán, aby věřil soukromému zjevení, věřící má mít úctu k zjevení, jehož autentičnost byla uznána církví.

Co říci ohledně poutí na místa soukromých zjevení?

Ohledně takových poutí je potřeba rozlišovat mezi těmi, které jsou vykonávané na místa, kde se stala soukromá zjevení schválená církví a těmi, která nejsou schválena:

- Na místa schválená církví se můžeme dostávat soukromě a/nebo i veřejně (poutěmi zmocněnými církevní autoritou).
- Na ostatní místa:
  - je třeba si být co nejvíce vědom moudré opatrnosti církve;
  - bylo by příhodné se tam nedostavit (také proto, aby nevzrůstala pseudovíra a/nebo ekonomický business...);
  - nanejvýš, když se rozhodneme tam jít, je třeba tam jít soukromě a nepovažovat zvláště takové poutě jako osvědčení autentičnosti takových událostí.

Jaký je vztah mezi soukromými zjeveními a lidovou zbožností?

Co to znamená, že církev dává vlastní schválení nějakému soukromému zjevení?

„Soukromá zjevení často pocházejí především z lidové pobožnosti a na ní se odrážejí, dávají jí nové impulzy a rozevírají pro ni nové formy. To nevylučuje, že ona mají účinek také na tutéž liturgii, jak to ukazují například svátky *Corpus Domini (Boží Tělo)* a Nejsvětější Srdce Ježíšovo. Z jistého hlediska ve vztahu mezi liturgií a lidovou zbožností se rýsuje vztah mezi veřejným zjevením a soukromými zjeveními: liturgie je kritériem, ona je životní formou církve ve svém celku, která je živena přímo z evangelia. Lidová zbožnost znamená, že víra zapouští kořeny v srdci jednotlivých národů, takže je zaváděna do světa každodennosti. Lidová zbožnost je první a základní formou „inkulturace“ víry, která se musí nechat orientovat a vést ukazateli liturgie, ale která zase oplodňuje víru vycházející ze srdce“ (KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Poselství z Fatimy*, p. 35).

Jaký je lidský rozměr soukromých zjevení?

Je to ještě kardinál J. RATZINGER, který nám pomáhá pochopit antropologickou strukturu soukromých zjevení. V tom rozlišuje tři formy vnímání nebo vidění: vidění smysly, tedy tělesné vidění, vnitřní vnímání a mystická vize. „Je jasné“, podtrhává kardinál, „že ve vidění v Lurdech a ve Fatimě atd... se nejedná o normální vnější vnímání smyslů: obrazy a postavy, které jsou viděny, se nenachází vnějškově v prostoru, jako se tam nachází například strom nebo dům. Jedná se o vnitřní vnímání, které určitě má pro vizionáře sílu přítomnosti, která se pro něho rovná vnějšímu smyslovému projevu“.

A připojuje: „Vnitřní vidění není fantazií (...), vizionář je zapojen (...), on vidí se svými konkrétními možnostmi, se způsoby jemu přístupnými zpřítomnění a poznání. Ve vnitřním vidění se jedná

ještě širším způsobem než ve vnějším vidění o proces převedení, takže subjekt je podstatně spoluúčastný formování sebe jako obrazu toho, co se zjevuje (...); taková vidění proto nejsou nikdy jednoduchými „fotografiemi“ toho, co je za tímto světem, ale nesou v sobě také možnosti a limity subjektu, který vnímá“ (KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Poselství z Fatimy*, pp. 37-38).

V jakých situacích se Bůh dnes zjevuje, jistě mimořádným způsobem?

Také dnes se nám Bůh zjevuje mimořádným a jistým způsobem. Viz například:

- svátosti, které „jsou smyslovými a účinnými znameními milosti, ustanovené Kristem a svěřené církvi, skrze které je nám darován Boží život. (...) Jsou účinné *ex opere operato* („skrze samotný fakt, že svátostná činnost je vykonána“), protože v nich působí sám Kristus, který uděluje milost, již svátosti naznačují, nezávisle na osobní svatosti udělovatele“ (KOMPENDIUM KKC, 224.229). V tomto ohledu se nesmí nikdy zapomenout, že nejrozšířenější zázrak a na dosah všech je ten, který se uskutečňuje, když se slaví mše svatá;
- neomylné definice učitelského úřadu církve: „Neomylnost se uskutečňuje, když římský velekněz z moci autority nejvyššího pastýře církve nebo kolegium biskupů ve spojení s papežem zvláště shromážděné na ekumenickém koncilu, vyhlásují definitivním úkonem nauku týkající se víry nebo morálky. Také když papež a biskupové v jejich řádném učitelském úřadu se shodují v předložení nauky jako definitivní

NB: Pro prohloubení tématu čtěte následující dokumenty: KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE (KKC), č. 65-67; KOMPENDIUM KKC, č. 9-10; KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *Poselství z Fatimy*, LEV 2000; KODEX KANONICKÉHO PRÁVA, č. 1230 a následující. Poznámka – Citace z Katechismu katolické církve nebo Kompendia odpovídají v některých případech italskému vydání. Katecheze je zpracována podle předlohy vypracované Mons. Raffaello Martinelli: (http://www.sancarlo.pcn.net/argomenti_nuovo/pagina0.html) Katecheze naleznete: <http://www.katecheze.net/>

